

Kommentar. Opgaven i Afghanistan er næsten umulig at løse, men samtidig nødvendig. Men det er mildest talt på tide, at Vestens politikere starter det massive økonomiske udviklingsprojekt, som danske og andre landes soldater skal beskytte og kan dø for.

NATOs næste mission

Af Michael H. CLEMMESSEN

NR. 25, 23. - 29. juni 2006

I bedste fald kommer NATOs indsats i Afghanistan til at vare et par årtier. For at der skal være noget håb om succes, er det nødvendigt, at man gør sig klart, at opgaven allerede nu er meget, meget tæt på umulig.

Landet var allerede i midten af 1970'erne, hvor jeg kørte gennem det fra øst til nordvest, ekstremt fattigt og afhængigt af eksterne investeringer i vej- og dæmningsanlæg. Dengang for godt 30 år siden forværedes den interne kamp om magten. Det førte til Sovjets intervention i 1979, et årtis blanding af stormagtskrigsførelse og borgerkrig og derefter endnu et årtis borgerkrig.

Kamp og bombardement ødelagde store dele af den traditionelle og nyere infrastruktur og styrkede de feudale krigsherrer, som siden har haft den reelle magt i landet. Folkets lidelser og håb om en bedre fremtid samt især Pakistans islamistiske idéeksport førte til Taleban-regimet, som accepterede landets anvendelse som al-Qaeda's base mod Vesten. USA intervererede som svar på 11. september i vinteren 2001-2002 og har siden ført en lavintensiv krig i grænsazonen til Pakistan. Denne zone har i århundreder været et porøst transitområde for smugleri, kontrolleret af energiske, stejlt selvstændige stammer, der med god grund af naboer bliver opfattet som kronisk kriminelle.

Afghanistan var og er et ekstremt fattigt, etnisk kludetæppe, hvis ledere er dybt skeptiske over for al centralmagt. Undtagelsen er den lille vesterniserede elite i den fjerne NATO-beskyttede hovedstad Kabul. Hos alle andre svarer den politiske kultur nærmest til situationen i vikingetidens Norden. Stammerne og deres høvdinge er lige så væbnet macho-stolte som vore forfædre. Her vil Vesten i velforstået, men halvhjertet selvinteresse udvikle selv bærende økonomiske strukturer og fredelige landsdækkende demokratiske systemer.

Den afghanske befolkning har ganske vist hurtigt genudviklet en selv bærende, globaliseret, økonomisk basis. Produktet sælges godt på verdensmarkedet. Men produktionen af heroin er som bekendt ikke acceptabel for det internationale samfund, og en af vore største udfordringer i Afghanistan er – hurtigt – at finde økonomisk attraktive alternativer til opiumsdyrkingen. Det vil kræve en sjælden international kreativitet og en offervillighed i form af massive investeringer i landets infrastruktur. Det vil nødvendiggøre accept af mange års subsidier og beskyttelse af produktionen. Det vil endvidere kræve en hurtig, samtidig udvikling af et veluddannet, uegennyttigt og offervilligt lokalt korps af embedsmænd og økonomiske rådgivere. En kombination af Britisk Indiens embedsmandselite, *The Indian Civil Service*, og den danske andelsbevægelses engagement og græsrodder.

Infrastrukturen og den stadig ikke fastlagte økonomiske basis, der skal udkonkurrere opiumsdyrkingen, kan kun opbygges i sikkerhed. Da USA er presset af sine andre militære engagementer, må de NATO-allierede nu overtage en større byrde – og risiko. Fra kun at bemane sikkerhedsstyrken om Kabul og senere beskyttede udviklingsstationer i den relativt mest fredelige del af provinsen, bliver de allierede nu indsat direkte i konfliktområdet langs den pakistanske grænse, reelt for at løse nogenlunde den opgave, som aldrig blev løst af de sovjetiske styrker og deres afghanske hjælpere.

Staten Pakistan er denne gang ikke modstander. Men på trods af sine kernevåben er landet en svag stat, og landets regering har ikke indenrigspolitiske muligheder og magt til at kontrollere store dele af The North West Border Province og stammeområderne. Det samme er tilfældet i de nordlige dele af Baluchistan, Talebans arnested, der ligger lige over for de afghanske Kandahar- og Helmand-provins, som USA nu har overladt til sine allierede.

Det er ikke realistisk at forvente, at vore styrker og de afghanske regeringsstyrker kan opnå en effektiv kontrol med grænsen, også fordi både lokalbefolkningen, Taleban og befolkningen på den pakistanske side er interesseret i at holde eksportvejen for opium åben.

Man kan ikke militært sikre et endnu ikke realistisk defineret økonomisk-politisk opbygningsprojekt over for en åben grænse. Endnu er Talebans militære styrke ganske vist begrænset, selv om bevægelsen til stadighed raffinerer sine kampmetoder under inspiration fra Irak. Når amerikanere brænder opiumsmarker, før dette projekt er defineret, støttet og accepteret af befolkningen, forværres deres allieredes situation. Det er som at puste og samtidig have mel i munden. Problemerne vil gradvis blive forværret. Når krigen i Irak afsluttes på den ene eller anden måde, vil Afghanistan i øvrigt blive hovedfronten mod Vesten.

Opgaven i Afghanistan er næsten umulig at løse, men samtidig nødvendig. Vi må – uanset udfaldet i Irak – undgå en tilbagevenden til situationen før Talebans nederlag. Afghanistan er blevet NATOs skæbne, fordi operationen dér er relevant både i USA og acceptabel blandt de europæiske allierede. Fælles optræden blandt europæerne er nu i øvrigt i stigende grad nødvendig, fordi de mindre medlemslande for at spare penge har opbygget en stadig større indbyrdes afhængighed og reelt har bundet sig til at deltage sammen med blandede styrker. Hvis man, som Danmark, ønsker, at alliancen skal overleve, må man – uanset odds – satse på succes i Afghanistan.

Det er mildest talt på tide, at Vestens politikere finansierer og starter det massive økonomiske udviklingsprojekt, som danske og andre landes soldater skal beskytte og kan dø for i Afghanistan. Uden det vil al indsats være forgæves og tab berøvet enhver mening. At de indsatte europæiske styrker i Sydafghanistan samtidig er alt for små, undergraver muligheden for at holde situationen og tabene under kontrol.

